

KANCELARIA SENATU

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI I KORESPONDENCJI

Warszawa, dnia 28 grudnia 2018 r.

BADK.DPK.133.111.2018 MK

P9-66/18	Data wpływu petycji 30 października 2018 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 20 grudnia 2018 r.

**KODEKS WYBORCZY,
PRAWO BUDOWLANE**

TEMAT

**WYBORCY W WIEKU POWYŻEJ 75 LAT,
AKTUALIZACJA ODESŁAŃ USTAWOWYCH**

WNOSZACY PETYCJĘ: petycja indywidualna

Sebastian Adamowicz.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmiany:

– ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy - umożliwienie osobom powyżej 75. roku życia korzystania z prawa wybierania za pośrednictwem głosowania korespondencyjnego oraz uaktualnienie odesłań ustawowych;

– ustawy z 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane - uaktualnienie odesłań ustawowych.

UZASADNIENIE WNOSZĄCEGO PETYCJĘ:

Autor petycji proponuje, aby wyborcom, którzy najpóźniej w dniu głosowania ukończą 75 lat, umożliwić realizację ich czynnego prawa wyborczego poprzez głosowanie korespondencyjne. W tym celu wnosi o dodanie w Kodeksie wyborczym:

– w art. 53a nowego § 5 w brzmieniu: „Ilekcroc w niniejszym rozdziale jest mowa o wyborcy niepełnosprawnym, należy przez to rozumieć także wyborcę, który najpóźniej w dniu głosowania kończy 75 lat.”;

– w art. 53b w § 3a zdania w brzmieniu: „Wymogu tego nie stosuje się do wyborcy, który najpóźniej w dniu głosowania kończy 75 lat”.

W uzasadnieniu wnoszący petycję powołuje się na fakt, że nowelizacją Kodeksu wyborczego w 2018 r., osoby starsze (75⁺) zostały pozbawione możliwości oddania głosu w wyborach przez głosowanie korespondencyjne. Ustawodawca przewidział dla takich osób głosowanie przez pełnomocnika. W opinii autora petycji, realizacja postulatu petycji wpłynie na podwyższenie przejrzystości prawa i zwiększenie udziału osób starszych w wyborach.

Ponadto, autor petycji wnosi o wprowadzenie następujących zmian, mających na celu uaktualnienie odesłań ustawowych:

– w art. 39 § 5 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy – usunięcie wyrazów „i 3” (w związku z uchyleniem § 3);

– w art. 80 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane – usunięcie wyrazów „3 i” z wprowadzenia do wyliczenia (w związku z uchyleniem ust. 3).

STAN PRAWNY:

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.) w art. 62 stanowi, że obywatel polski ma prawo udziału w referendum oraz prawo wybierania Prezydenta Rzeczypospolitej, posłów, senatorów i przedstawicieli do organów samorządu terytorialnego, jeżeli najpóźniej w dniu głosowania kończy 18 lat.

Prawo udziału w referendum oraz prawo wybierania nie przysługuje osobom, które prawomocnym orzeczeniem sądowym są ubezwłasnowolnione lub pozbawione praw publicznych albo wyborczych.

Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2018 r. poz. 754 ze zm.) w art. 39 § 5 stanowi, że głosowanie w obwodach głosowania utworzonych w zakładach leczniczych i domach pomocy społecznej może się rozpocząć później niż o godzinie określonej w § 2 i 3 (§ 3 uchylony).

Osoby niepełnosprawne o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności są uprawnione do głosowania korespondencyjnego (art. 53a). Ustawa wyłącza możliwość stosowania tej instytucji w: zakładzie leczniczym, domu pomocy społecznej, zakładzie karnym i areszcie śledczym (także w ich oddziałach zewnętrznych), domu studenckim lub ich zespołach prowadzonych przez uczelnie lub inne podmioty na podstawie zawartych umów, obwodach głosowania utworzonych za granicą i na polskich statkach morskich, a także przy udzieleniu przez wyborcę niepełnosprawnego pełnomocnictwa do głosowania.

Zamiar głosowania korespondencyjnego (art. 53b) wyborca niepełnosprawny zgłasza komisarzowi wyborczemu do 15 dnia przed dniem wyborów. Zgłoszenie powinno zawierać: nazwisko i imię (imiona), imię ojca, datę urodzenia, numer ewidencyjny PESEL, oświadczenie o wpisaniu wyborcy do rejestru wyborców w danej gminie, oznaczenie wyborów, adres do wysłania pakietu wyborczego. Do zgłoszenia dołącza się kopię aktualnego orzeczenia organu orzekającego o ustaleniu stopnia niepełnosprawności.

Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2018 r. poz. 1202 ze zm.) w art. 80 określa organy, które wykonują zadania administracji architektoniczno-budowlanej, z zastrzeżeniem ust. 3 (uchylony) i 4. Należą do nich: starosta, wojewoda oraz Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego. Administrację architektoniczno-budowlaną i nadzór budowlany w dziedzinie górnictwa sprawują organy określone w odrębnych przepisach (art. 80 ust. 4).

PRACE LEGISLACYJNE:

Komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks wyborczy oraz niektórych innych ustaw, wniesiony 6 czerwca 2018 r. przez Komisję Nadzwyczajną do spraw zmian w kodyfikacjach (druk sejmowy nr 2610).

Proponowana regulacja miała na celu:

– skrócenie procedury sądowo-administracyjnej w sprawach skarg na uchwały Państwowej Komisji Wyborczej, dotyczących podziału na okręgi wyborcze poprzez

wyłączenie stosowania niektórych przepisów ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi oraz rozpatrywania skarg na te uchwały jedynie przez Naczelny Sąd Administracyjny;

- zmianę przepisów Kodeksu wyborczego w zakresie transmisji i nagrywania przebiegu prac obwodowych komisji wyborczych;
- powoływanie urzędników wyborczych.

Sejm 15 czerwca 2018 r. uchwalił ustawę, a Senat 29 czerwca 2018 r. rozpatrzył ustawę i nie wniósł do niej poprawek. Ustawa została opublikowana w Dzienniku Ustaw pod pozycją 1349.

DZIAŁANIA POWIĄZANE:

Trybunał Konstytucyjny uznał¹, że instytucja głosowania korespondencyjnego jest zgodna z Konstytucją RP.

W uzasadnieniu wyroku podkreślono, że „jest to alternatywna forma głosowania realizująca zasadę powszechności wyborów. Umożliwia oddanie głosu wyborcom przebywającym za granicą, którym trudno dotrzeć do odległych od ich miejsca zamieszkania lub pobytu obwodowych komisji wyborczych. Głosowanie za pośrednictwem poczty dopuszczalne jest w takich państwach Unii jak: Austria, Belgia, Dania, Estonia, Finlandia, Hiszpania, Irlandia, Litwa, Niemcy czy Wielka Brytania.”

Badając konstytucyjność tego sposobu głosowania, Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że nie narusza ono konstytucyjnych zasad bezpośredniości i tajności głosowania. Głosowanie ma charakter fakultatywny i to na wyborcy, który wybiera taki sposób głosowania i świadomie rezygnuje z gwarancji tajności głosowania zapewnionej przez państwo, spoczywa obowiązek zorganizowania sobie we własnym zakresie odpowiednich warunków zapewniających tajność głosowania i oddania głosu. Zdaniem Trybunału, oddanie głosu nie następuje w momencie wypełniania karty do głosowania, lecz w chwili wrzucenia karty do urny wyborczej.

W Sejmie VIII kadencji prowadzone są prace nad petycją (BKSP-145-432/18) wniesioną 30 października 2018 r., w sprawie zmiany art. 80 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane w zakresie aktualizacji odesłania oraz zmiany ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy w celu umożliwienia głosowania korespondencyjnego wyborcy, który najpóźniej w dniu głosowania kończy 75 lat. Petycję 15 listopada 2018 r. skierowano do Komisji do Spraw Petycji, gdzie oczekuje na rozpatrzenie.

¹ Wyrok TK z 20 lipca 2011 r., sygn. akt K 9/11, Dz. U. nr 149, poz. 889.

INFORMACJE DODATKOWE:

Głosowanie korespondencyjne wprowadzono w 2011 r., jako alternatywną procedurę głosowania w wyborach, skierowaną do osób z niepełnosprawnościami oraz wyborców przebywających poza granicami kraju.

Instytucja głosowania korespondencyjnego wypełnia zobowiązania wynikające z Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych (w szczególności art. 29), ratyfikowanej przez Polskę 6 września 2012 r. Osoby z dysfunkcjami wzroku mogą zagłasować przy użyciu nakładek na karty do głosowania w alfabecie Braille'a. Instytucja głosowania korespondencyjnego została pozytywnie oceniona i zarekomendowana przez Misję Oceny Wyborów Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie.

W wyborach prezydenckich oraz parlamentarnych w 2015 r. zamiar skorzystania z takiej formy głosowania zgłosiła grupa kilkudziesięciu tysięcy wyborców (w pierwszej turze wyborów prezydenckich zamiar zgłosiło 43 000 wyborców, w drugiej – 57 000, w wyborach do Sejmu i Senatu ponad 45 000 wyborców).

Krąg podmiotów objętych uprawnieniem do głosowania korespondencyjnego został zmieniony *ustawą z dnia 10 listopada 2017 r. o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych*. Na etapie prac sejmowych (druk sejmowy nr 2001) zaproponowano likwidację tej instytucji, w czasie prac legislacyjnych w Senacie wprowadzono do ustawy poprawki (druk senacki nr 696, 696-A, 696-Z). Ostatecznie głosowanie korespondencyjne pozostawiono jedynie dla wyborców niepełnosprawnych o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, głosujących na terenie kraju.

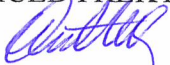
Ponadto, ustawodawca wprowadził dalsze przedmiotowo-podmiotowe ograniczenia, poprzez wyłączenie głosowania w odrębnych obwodach (patrz: *Informacja str. 3*) oraz wyłączenie dla wyborców niepełnosprawnych, którzy udzielili pełnomocnictwa do głosowania w ich imieniu.

Kodeks wyborczy (art. 54) umożliwia wyborcy, który najpóźniej w dniu głosowania kończy 75 lat, ustanowienie pełnomocnika do głosowania. O nabyciu tego uprawnienia decyduje jedynie ukończenie wymaganego przez ustawę wieku.

OPRACOWAŁA

Marzena Krysiak

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz